1783

18

AN

POST LUXATIONEM PEDIS FRACTURA ET VULNERE COMPLICATAM AMPUTATIO SIT SEMPER CELEBRANDA?

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ,

QUAS, Deo juvante, & Præside M. PETRO-MATHURINO BOTENTUIT LANGLOIS, Artium & Chirurgiæ Magistro, antiquo in Scholis Practicis Professore, Scholarum Moderatore designato, tueri conabitur JOANNES-BAPTISTA ANDRÉ, Tullanus, Artium liberalium Magister, nuper Chirurgiæ in Nosocomio Regio Militari Bisuntino Alumnus, Theseos Auctor.

Die Sabbati 17 mensis Maii, anno R. S. H. 1783, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.
PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.



Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Citharea.

M. DCC. LXXXIII.



D. O. M.

An post luxationem Pedis fracturâ & vulnere complicatam, amputatio sit semper celebranda?

THESES
ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

Cum frequenter accidat ut in gravibus articulorum morbis ad amputationem citò citiùs confugiendum sit, & eò magis crescat imminens ægro periculum, quò diutiùs procrastinatur, tùm etiam occurrunt casus non admodùm rari, quibus omnis in cunctatione ponitur salus, quibusque deindè lapsu temporis non vita tantùm, sed & ipsa partium corporis integritas conservatur.

Quod quidem dubium fortaſſe videretur in maximis illis læſionibus quæ à vulneribus ſclopetariis aut tormentis bellicis naſcuntur, quia tunc carnes & oſſa contuſa, attrita, ac veluti comminuta fuerunt, aut ita ictûs impetu perculſa, ut interrupto fluidorum motu, ſolidis ſuâ mole fatiſcentibus, ipſa vis vitæ languеſcat & emoriatur. Ubi verò lapſu, gravi quidem, ſed à ſolo corporis pondere aut aliâ leviori causâ oriundo læditur articulus, non ità de ægri ſalute deſperandum : talem eſſe putamus Luxationem Pedis quam vulnus & fractura comitantur.

Seu lapſu ex alto, ſeu veſtigio fallente, omne corporis pondus pedum alteruter ſuſtineat, & eodem momento extùs inflectatur, tùm fieri poterit ut fractâ impetu fibulâ, puncto tantùm aſtragalo innitens tibia, hunc deſerat, elabatur, luxetur, & ſive fracto, ſive illæſo malleolo interno, diſruptâ ſæpiùs cute intùs promineat. De hâc funeſtâ clade diſceptaturis, fibulæ tibiæque cum aſtragalo connexiones, integri articuli motus, ejuſdem vitiati diſtorſionem paucis exponere liceat.

Ginglymum angularem conſtituit cruris cum pede articulus; ſoloſque permittit flexionis & extenſionis motus, qui licèt liberrimè in ſtatu naturali exerceantur, tamen ita oſſium ſibi reſpondentium conſenſu & validiſſimâ ligamentorum compagine coercentur, ut illæſis partibus nunquam variari poſſint. Nequè profectò hìc obſcurè patet benè provida ſapientis naturæ induſtria; nam cùm in hoc articulo maxima firmitas cum aliquâ flexibilitate deſideraretur, hoc utrumque ex ipsâ partium diſpoſitione exſurgit.

Internus externuſque malleolus aſtragalum fortiter amplectuntur, & hinc indè divaricationem refrænant, ligamentaque, non oſſa tantùm inter ſe ſuâ vi retinent confirmantque, ſed pedis etiam diſtorſioni ſuâ elaſticitate firmiter obſtant, ſicque ſervatâ mobilitate articuli, præcautum fuit ne pede intùs aut extùs propulſo, alterutrius malleoli fractura aut pedis luxatio conſequeretur. Ut autem hoc utroque beneficio fruatur articulus, illæsâ

partium integritate opus est; nam fractis aut malleolo interno, aut inferiori fibulæ parte, vel elongatis ruptisve ligaminibus, jam turbatur partium consensus, gravissimaque exindè nasci possunt accidentia: neque hìc omittendum quantùm ad articuli robur conferat fibula, nam licèt præ tibiâ tenuis debilisque videatur, tamen ità ab eo osse pendet articuli firmitas, ut eo fracto vel ab incessu omninò prohibeatur, vel si incedere voluerit, in *dislocationis* periculum æger incurrat. Ut autem id indè consequatur, necesse est rumpi fibulam prope malleolum, quia tùm labefactatur articuli connexio; nam si altiùs frangeretur, pars inferior ligamentis in suâ sede retenta, suum juncturæ servaret robur. Ex illâ igitur fracturâ Pes hinc fulcimento caret extusque propellitur, tibia nec astragalo directè respondet, nec omni facie articulari innititur.

Longus mediusque peronæus qui, integris partibus, per canaliculum pone malleolum externum leviter excavatum transeunt, nutante eodem malleolo, directionem actionemque mutant, pedem extùs abripiunt, plantamque contorquent. Tibialis posterior, flexorque longus digitorum è sinuositate malleolo interno impresſâ prosiliunt, pedemque magìs minùsve distrahunt, prout intùs magìs minùsve tibia prominet: flexor longus pollicis ad hanc etiam distorsionem plurimùm confert, dum gemellorum & solearis contractione obvertitur sursùmque attollitur calcaneum.

Ex his Anatomicis annotationibus facilè videtur quàm periculosa sit ea luxatio in quâ, hinc frangitur fibula, indè per cutis vulnus tibia propellitur: nulla forsan præsentius intentat promptissimæ discrimen mortis. Omnia articuli ligamenta seu disrupta fuerunt, seu mirum in modum distracta, tendines partìm lacerati, partìm è suâ sede dimoti sunt, apertâ capsulâ articulari effluxit synovia, denudantur ossa, contunduntur articuli glandulæ, minitantur hæmorrhagia seu interna, seu externa, inflammatio, intumescentiæ graves, abcessus, fistulæ, grangræna,

ſphacele, convulſio, ipſa mors, ſævi morbi ſævior exitus.

Non igitur ſine aliquâ ratione plurimi auctores tùm præſentis periculi, tùm futurorum accidentium metu exterriti, ſtatim amputationem celebrandam eſſe pronuntiaverunt. Si veterum hâc de re libros evolvamus, ſi eorum hâc de luxationis ſpecie placita ſcrutari juvet, aut rem alto ſilentio preſſam tenuiſſe, aut de ægri ſalute prorsùs deſperaſſe videbuntur. Ac primò quidem *Hippocrates* non reponendum pedem luxatum arbitratur. *Noſſe oportet*, inquit, *eos quibus iſta repoſita, paucis diebus permanſuros,.... quod ſi neque repoſita, neque ab initio tentata fuerint, eorum plerique ſuperſunt* (1). Ulteriùs etiam progreditur *Scultetus*, laudatâ enim eâdem ſententiâ, addit: *Si oſſe reſtituto ſuperveniat convulſio, ſtatim articulus iterùm luxandus eſt* (2). *Celeberr. Petit*, nullum ex tali morbo ſalvum ſe vidiſſe aſſerit, & ad amputationem tanquam ad unicam ſalutis anchoram confugiendum, aut ſaltem viginti quatuor non ampliùs horas procraſtinandum ſuadet, niſi faventibus rerum circumſtantiis aliqua ſpes ægro affulgeat (3). In alio tamen opere (4) amputationem minùs imperiosè jubet; immò etiam obſervationem refert ægri qui à tali luxatione convaluit, & ex aliis quibus crus reſciſſum fuit, pleroſque occubuiſſe fatetur; undè primò reducendam luxationem & deindè, pro accidentium gravitate, aut vitæ aut cruri conſulendum concludit, ac proindè videtur Celeberr. Virum, opinionem quæ maximè invaluerat primùm amplexum fuiſſe, ſedpoſteà, propriâ edoctum experientiâ, paulatim à Medicinæ Principis ſententiâ deflexiſſe: quæ quidem cùm nobis minùs probetur, contrariam hoc programmate firmiter ſtabilire conabimur.

---

(1) Hipp. de articulis Sect. VI, p. 100, edit Foes.

(2) Sculteti, Armament. Chirurgic. T. 1, p. 164 & 165.

(3) *Traité des maladies des os, T. 1, p. 337.*

(4) *Œuvres poſthumes, T. III, p. 311.*

Crudelem ſanè neceſſitatem cùm, ut ægri vitæ conſulatur, membrum eſt à corpore ablegandum! Huic tamen obtemperandum eſt quoties alia curatio in ejus perniciem verteretur, majoremque ſalutis ſpem prætendit amputatio : ſed ad hanc operationem nunquam ſe accinget Chirurgus quin certis rationum momentis conſtet nunquam aliâ initâ viâ ægrum ſervari poſſe incolumem ; nec ſatis eſt ut ſagaci ingenio, ſano judicio, artiſque præceptis innitatur, longo illi opus eſt uſu, & emeritæ, ut ità dicam, praxeos experientiâ, ut adamuſſim æſtimentur hinc morbi gravitas, hinc vis naturæ, & exindè prævideatur utra alterâ vinci poſſit. Quod ut certius fiat, quaſdam generales regulas, ex oculatâ obſervatorum praxi deſumptas, quæ, ubi de amputatione agitur, ſemper ob oculos obverſari debent, revocare liceat.

1. Quoties nil magis ſperandum abſciſſo quàm ſervato membro, non eſt amputandum ; ipſa enim amputatio novus haberi poteſt morbus, & in novum diſcrimen ſine aliquâ gravioris momenti ratione æger non eſt adducendus.

2. Quamdiù ſine periculo procraſtinari poteſt, eam tantùm ob rationem cunctandum eſt, nam temporis prætereundi lapſu res ita in melius vergere poterunt, ut mitior eligatur curandi modus.

3. Anceps Chirurgus an extremitas ſit à corpore ſeparanda, non tantùm quid ex operatione metuat, quid ſperet diù cogitabit, ſed habebit etiam rationem tùm doloris perferendi, tùm detracti membri quo æger orbatur.

4. Quantacumque prævideri poſſint imminentia ſymptomata, numquam futuri & incerti periculi metu in præſens certumque periculum incurrendum eſt.

5. Non maximas ſemper operationes maxima requirunt accidentia.

6. Primis temporibus celebrata amputatio raro ſuccedit; quæ diutiùs procraſtinatur, felicem plerumque exitum habet.

Hæc si attentè perpensa fuissent axiomata, non tam leviter, casu supposito, pronuntiata fuisset amputandi necessitas. Enim verò magno quidem in periculo versari ægrum fatemur, sed minuetur-ne amputato primis momentis membro? Nonne contrà in pejus ruet misera ejus conditio? Maxima adest inflammatio, crus mirum in modum tumet, irritantur nervi, ruptis vel distensis tendinibus & ligamentis urget aut minatur convulsio, acuta febris, acerrimus dolor ægrum torquent; num igitur hæc amputationi favere dicentur? Nonne potiùs hæc omnia post operationem ingravescent symptomata? Nonne dolor incisionis irritationem augebit? Nonne febris ad suppurationem conciliandam necessaria primariam febrem exasperabit? Nonne ipsa suppuratoria inflammatio jam urentem inflammationem accendet, tumefactionem latiùs proferet? &c. Expectandum igitur usque dum fibrarum ἐρεθισμὸς, fluidorum ὀργασμὸς, omnis demùm in œconomiâ corporis concitata perturbatio paulatim subsederit. Insuper quamdiù ad cruris conservationem natura tendit, immò etiam usquedum ad ejus ablegationem laborare videatur, ab operatione abstinendum est. At certè primis morbi de quo agitur momentis nondum partis *divortium* præparat; ergo naturæ vim inferret quisquis tunc membrum rescinderet. Facilè autem, quam ineat viam, dijudicari potest, si ægri constitutio, partium mutilatio, fluidorum status, progressus accidentium attentè perpendantur.

Cùm jam, ut nobis quidem videtur, id consecuti fuerimus ut certè constet amputationem primis temporibus non esse celebrandam, jam videndum an sit deinde semper necessaria.

Certè quidem quod proponimus præceptum non eâ mente damus ut sit lex generalis: paucis enim duntaxat exemplis confirmatur quæ si cum aliis conferantur casibus rara artis videri possunt; id tantùm volumus ut arceatur opinio quæ nimiùm fortasse invaluit, nempe casu proposito semper ad amputationem esse deveniendum. Et illa quidem adhuc meritò foret amplectenda,

plectenda, si cunctationem certissimè & quasi *ineluctabiliter* sequerentur gravissima quæ prævideri possunt accidentia, quæque ab amputationis fautoribus non pauca numerantur, ut magni abcessus usque & usque hinc & indè repullulantes, magnæque adeò quotidie incisiones celebrandæ, hinc puris effusiones latiùs latiùsque tacito grassantes lapsu quibus musculi ferè omnes veluti Scalpello Anatomico quasi prosecantur, ossium denudatorum caries aut extrà prominentium dein forsan necessaria resectio, totius cruris sphacele & inde puris in sanguinem resorbtio, lenta febris, proluvies alvi *colliquativa*, prostratio virium ex suppuratione diuturniori, fistulæ per totum ævum vitæ permansuræ, dolores intolerandi, incedendi impotentia, talis demùm status, ut æger horridum secum trahat membrum quod plus mali afferat quam boni, quodque acri tantùm doloris sensu existere percipiat.

Quantoscunque timores incutere debeat hæc infanda malorum cohors, nondum etiam eorum metu nostram abjiciemus cunctationem, cùm ex illis plurima, amputatione celebratâ, pariter immineant, alia verò aut sedulâ medicatione curari, aut nunquam evenire possint, aut etiam, si accidant, cum jacturâ cruris nequeant conferri : & si semper idem hinc & inde periculum minitetur, ea est ineunda via quâ suo æger crure non orbetur, & sin liberè, saltem quoquo modo pedi possit insistere. Quod quidem si adductis hùc usque rationum momentis nondum constet, quasdam ex plurimis selectas observationes breviter exponemus quibus nostra invictè confirmabitur opinio.

Homo quadragenarius ex alto delapsus in terram passus est *dislocationem* in talo interiori cruris, conjunctam cum vulnere vasto extra quod os tibiæ tres digitos transversos longum prominebat. Osse in suam sedem restituto, vulnus ex artis præceptis deligatur, bis de die ob copiam puris instituitur curatio; intereà febris, delirium, dolor atrox, pes identidem distorquetur & reponitur, abcessus duo aperiuntur sananturque; trium septima-

narum ſpatio ſubſidunt accidentia, ſed carnes fungoſæ exuberant, fragmenta Tibiæ ſeparantur, ac tandem circa ſextum menſem ferè totum vulnus contegebat cicatrix, & ſcipionum ope æger incedebat (1).

Manca videri poſſit hæc obſervatio, 1°. quod auctor de fibulæ ſtatu nihil dixerit, ſed ex ipsâ morbi expoſitione quin fracta fuerit ægrè admodum dubitatur. 2°. Quod de anchyloſi conſecutivâ pariter tacuerit, hoc verò malum itidem adfuiſſe ſuſpicamur cùm ferè in omnibus aliis vitari non potuerit. 3°. Quod de fiſtulæ remanentis eventu certiores nos non faciat, ſed per totam vitam aut ſaltem diutiſſimè remanſiſſe innuit, cùm adjiciat nondum omni ex parte coaluiſſe, duoſque in rei fidem adducat ægros qui per aliquot annos poſt tali *diſlocationem* ulcere laboraverunt. Porrò autem hæc duo, gravia accidentia non judicanda ſunt, neque ſelectæ methodo curandi vitio vertenda, cum hâc tantùm viâ aliquandò ſervari potuerit æger, pedi non minùs firmiter inſiſtat, nec fiſtulam plerùmque moleſtiùs ferat quàm fonticulum.

Homo quidam, cum in eo eſſet ut dolii pleni lapſu opprimeretur, crus ad illud ſuſtinendum protulit, ſed pondere victus, fibulæ fracturam, pediſque *diſlocationem* paſſus eſt, ita ut tibia per cutis vulnus intùs promineret, plantaque extùs prope malleolum externum quaſi replicaretur. Reductis oſſibus, fracturâque & vulnere, uti par erat, deligatis, dolori ſupervenienti præcautum fuit, ſed nihilominus tres abceſſus ſucceſſivè oborti ad octavum menſem perfectam curationem retardârunt. Dein æger liberè (aſtragalo tamen cum cruris oſſibus per anchyloſin conſervente) inceſſit (2).

Ex viginti cubitis in pedes cecidit mulier. Fractâ fibulâ, tibia

---

(1) Vid. J. Muys. Prac. Medic. Chirurgic. Decad. V. Obſ. VI, pag. 220.

(2) Vid. *Traité complet de Chirurgie, par M. de la Motte. T. II. Obſ.* 410, *p.* 682.

aſtragalum deſeruit, cutem internè perforavit, & tres digitos tranſverſos in terram ſe demerſit. Reductis oſſibus, & ægrâ domum reductâ, jam de amputatione cogitabatur, ſed nullo ſuperveniente gravi ſymptomate, ſanâque mulieris temperie perpensâ, procraſtinatum eſt. Octavo decimo die circumſcriptâ gangrænâ crus corripitur verſus fibulæ fracturam; ſcarificationibus topiciſque indicatis facilè cedit, magnæ fiunt tùm peronæi tùm extremæ tibiæ exfoliationes; ægra perfectè ſanitatem recuperavit, leucamque integram ſine ſcipione incedebat. Nihil de articuli motu dicitur (1).

Similis obſervationis participes nos eſſe voluit ſpectatiſſimus hujus actûs Præſes. Menſe Aprili anni 1780, vir robuſti temperamenti ex abaco in dextrum pedem cecidit: fractâ inferiùs fibulâ, tibia quatuor tranverſos digitos per vulnus tranſiit. Non ſine vi multâ os fuit repoſitum. Primaria graviſſimè ſævierunt accidentia, febris, dolor acer, delirium per 11 dies, tibiæ in pure natantis iterata diſtorſio, gangræna hinc & indè graſſans, abceſſus multiplices, &c. Tandem poſt quatuor menſes ita curatus eſt, quanquam remanente fiſtulâ, ut pedi inſiſtere cæperit; hodie liberè, nulloque dolore, ſcipioni tamen per vias innitens, propter articuli anchyloſin, incedit.

Talis etiam casûs nobis copiam fecit Celeberr. M. Louis. Dum in domo dictâ *la Salpétrière*, Chirurgus præcipuus prima Magiſterii ſtipendia faceret, ſacratæ pauperum obſequio Virginis, veſtigio fallente, pes ita luxatus fuit, ut illæsâ (quod rariſſimum) fibulâ, tibia cutem perforaverit. Poſt longam difficilemque curationem ſine anchyloſi ſanata eſt; ſed contrario laborabat morbo, nam quoties terræ pedem infigere tentabat, toties exteriùs luxabatur. Cui quidem ut præcaveret malo vir Celeberr, calceamentum excogitavit pluribus loris internè ſecundùm tibiam decurrentibus & in ſuperiore crure infibulatis munitum, cujus ope,

(1) Vid. id. ibid. Obſerv. 411.

firmato sine distorsionis metu pede, incedebat. Omnibus sanè sagacissimum videbitur illud inventum : cùm enim rarò id accidat mali in luxationibus vulnere complicatis, quippe quas ferè semper subsequatur anchylosis, tùm præsertim in aliis nimiùm eheu! frequenter evenit.

Mense Maio anni superioris ad posterioris hujus speciei luxationem accersitus, spectatissimum actûs Præsidem in consilium vocavi. Ossa facilè reducta, difficilè admodum in statu naturali contenta sunt : Celeberr. quidem Pott, tunc situm lateralem crurisque flexionem suadet, sed in casu simili nullam inde utilitatem percepisse asseruit advocatus Magister, dùm crure extenso aliquando curatio perfecta fuit. Hanc igitur, sed nullo successu, methodum tentavi, nam post curationem pes debilis parumque distorsus remansit, sed nihil est dubii quin excogitati calceamenti ope facilior evadat incessus, cum nullâ in malleolum vi adactâ distorsioni pedis fortiter obstet.

Multa etiam alia in nostræ opinionis assertionem, observata (1) possemus adducere, sed allatis hùc usque satis confirmata videtur ut meritò concludamus ;

Ergò post luxationem pedis fracturâ & vulnere complicatam, amputatio non semper celebranda.

---

(1) Vid. *Œuvres posth. de M. Petit, T. III, p.* 131, *& seq.* --- *Fichet de Flechy, Observ. de Méd. & de Chir. pag.* 229. --- Casum adhuc graviorem in Saviard. Observ. CXX. p. 523. --- *Lecat, Prix de l'Acad. T. I, p.* 375. --- *Mém. de M. Faure, ibidem, T. VIII, p.* 50. Fabricium Hildanum, Cent. II. Observ. 67. Et alia.

F I N I S.